

EDITIE 4

Werkers bij gemeenschapsontwikkeling reflecteren continu

De foto is gemaakt tijdens de bewonersavond op 22 mei in de Augustinusschool

Werkers bij gemeenschapsontwikkeling reflecteren continu

Inleiding

Editie 4: Soepel in de omgang, scherp op je rol

Gemeenschapsontwikkeling in Hilversum Zuidwest is gestoeld op de ABCD-aanpak. Dat betekent onder meer aansluiten bij waarvoor mensen in beweging komen, wat voor hen belangrijk is. En gebruik maken van wat er wél is in een buurt, de krachten (assets). Gemeenschappen zijn leidend in het formuleren van vraagstukken én het uitvoeren van de oplossingen, organisaties dienend. Als professional doe je niets zonder bewoners. Hoe logisch dit ook klinkt, dat gaat niet vanzelf. Bijdragen aan gemeenschapsontwikkeling vraagt voortdurend reflecteren en scherp zijn op je rol. Het volgende verhaal over een bewonersavond illustreert dat.

EEN BEWONERSAVOND IN MEI

De afgelopen tijd hebben bewoners elkaar gevonden in Kerkelanden. In flats, op hofjes en in straten. Rondom thema's en door activiteiten samen te organiseren. Naar schatting zijn er zo'n 300 bewoners bij betrokken; als initiatiefnemer, medeorganisator, verbinder of bezoeker. Een aantal van hen komt periodiek bij elkaar wat leidt tot nieuwe ontmoetingen en kruisbestuiving. Laagdrempelig inspireren ze elkaar met waar zij in hun eigen buurt mee bezig zijn. Iedereen is welkom en er is soep! De community builders initiëren deze bijeenkomsten eens per twee a drie maanden.

QUOTE

“Als professional doe je niets zonder bewoners. Hoe logisch dit ook klinkt, dat gaat niet vanzelf”

Ze zijn kortgeleden gestart en kunnen op zo'n avond de bewoners beter leren kennen. Via een datumprikker peilen ze wanneer de meeste bewoners kunnen. En de filmcrew, die er ook bij is. De gekozen datum wordt breed gedeeld, in persoonlijke contacten, via sociale media en via-via, zodat zoveel mogelijk buurtbewoners elkaar kunnen ontmoeten. De locatie wordt pas laat bekend; de beoogde plek blijkt niet beschikbaar. Uiteindelijk zijn rond de twintig bewoners aanwezig. En de filmcrew. Dat zorgt voor een wat ongemakkelijke entree. Na wat uitleg over de film, is dat ongemak grotendeels verdwenen. De meesten zijn bekende gezichten, een aantal mensen is er voor het eerst. Een community builder opent de avond en de gesprekken tussen bewoners komen al snel als vanzelf op gang. Na een uurtje vragen de community builders de bewoners antwoorden te formuleren op een paar vragen: waar kan ik je 's nachts voor wakker maken? Wat wil je voor jouw straat of buurt? En: waar ben je blij mee? De community builders willen vanavond mensen bij elkaar brengen, zodat ze elkaar leren kennen. Zelf leren ze zo ook wat zij, aanvullend en dienend, voor bewoners kunnen betekenen.

Aan het eind van de avond ontstaat bij sommigen ook wat wrevel. Zij zijn al langer actief, hebben soms zelf een professionele achtergrond en willen graag volgende stappen zetten. Een plan, een agenda, werkgroepjes, een overleg met de wethouder. Andere bewoners hebben hun eigen flat, hofje of straat nog maar net ontdekt en zijn vooral uit op ontmoeting, zonder poespas.

Wat we leren van dit verhaal

DRIE DILEMMA'S KOMEN DEZE AVOND AAN HET LICHT.

Agendaloos werken versus wensenlijstjes

Is deze bewonersavond voor de community builders, de filmcrew of iets van de mensen zelf? De community builders hebben een datum geprikt, een locatie geregeld, soep gemaakt en het gesprek voorbereid en deels geleid. De voorbereidingstijd bleek echter aan de korte kant. De aanwezigheid van de filmcrew, de rol van 'gastvrouwen' die ze met de beste bedoelingen

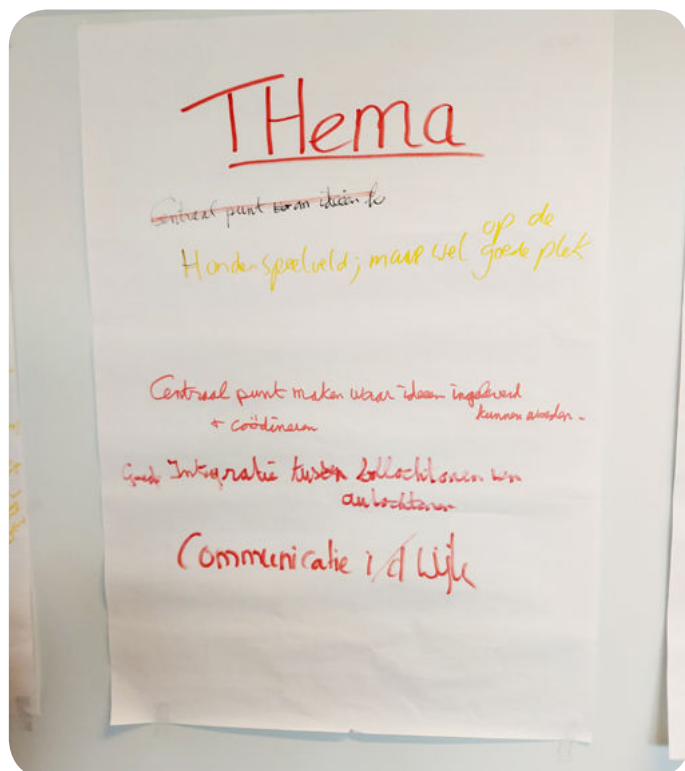

> hebben aangenomen; het betekent wat voor de avond. Het stellen van gerichte vragen leidde tot een wensenlijstje, 'ophalen', met de community builders niet dienstbaar aan wat bewoners al zelf doen, maar als 'dienstverleners' voor bewoners die wat van ze willen. Het vragen naar wensen en behoeften legt de nadruk op wat er (nog) niet is. Terwijl er veel actieve bewoners waren die al met van alles bezig zijn. Het ging veel minder over wat bewoners hebben ontdekt over hun kracht en over wat er ontstaan is. Juist daarbij stilstaan en wat bereikt is samen vieren, geeft energie en leidt tot kruisbestuiving en nieuwe verbindingen. Zoals toen bewoners vanuit verschillende delen van de wijk enthousiast werden van het verhaal van buurtgenoten over buurt-preventiegroepen. Daar wilden zij direct mee aan de slag.

Door de gekozen insteek hebben bewoners deze avond voor het eerst hele expliciete verwachtingen van de professionals: zorg voor meer betrokken bewoners, een actielijst, bewaak de voortgang en maak notulen. Maar dat is niet hoe community builders werken en waar een avond als deze in hun ogen voor bedoeld is. Het doel is vooral bewoners en hun initiatieven met elkaar in contact brengen. Uiteindelijk bleek de avond een succes. Er ontstonden nieuwe verbindingen tussen bewoners rondom ideeën en initiatieven voor de inrichting van een veldje in de buurt. Daar zijn de community builders mee aan de slag gegaan. Dat brengt ons bij een volgend dilemma.

Inhoud versus relatie

Bewonersgroepen hebben uiteenlopende ideeën, met mogelijk botsende belangen. Ze willen samen kijken hoe ze tot een plan kunnen komen voor de inrichting van het veldje. De community builders willen faciliteren, maar ook voor hen is het een puzzel. De een verwacht dat bewoners er samen wel uitkomen, een ander heeft ook vragen. Hoe weet je dat er niet meer bewoners zijn met ideeën, wie weet komen zij ook nog met wensen? Hoe kan je het dan iedereen naar de zin maken? Weer een ander vraagt zich af of dat laatste wel

hun taak is. Dat is toch faciliteren door aanvullend te werken? Bijvoorbeeld door, als alle initiatieven rondom het veldje bij elkaar komen, bewoners te verbinden met een bewoner die ze kennen die alles kan intekenen.

Bij wensen en ideeën van bewoners voor de publieke ruimte zijn er voor professionals grofweg twee mogelijkheden: je kan deze wensen en ideeën inventariseren en zelf een plek geven. Vervolgens vraag je aan bewoners wat ze daarvan vinden om zo tot een breed gedragen plan te komen. Bewoners kunnen ook met elkaar in gesprek gaan. Dat kun je als community builder ondersteunen, zonder hun opgave over te nemen. Dan maken ze onderling afwegingen en komen zelf tot een plan. Ondertussen ontwikkelt hun onderlinge band zich en ontstaat er collectieve kracht. In het laatste geval concentreer je je niet op inhoud en belangen, maar op de relatie: je maakt ruimte zodat mensen samen oplossingen vinden. Als ze de professional misschien weer nodig hebben, schakelen ze die in op een moment dat voor hen logisch en passend is. Dat kan een worsteling zijn, maar als je daar uitkomt, versterkt het de onderlinge band.

QUOTE

"Je concentreert je niet op inhoud en belangen, maar op de relatie: je maakt ruimte zodat mensen samen oplossingen vinden"

Werken aan ontmoeting versus creëren van totaaloverzicht

Een derde dilemma leeft zowel bij bewoners als community builders. Een aantal bewoners mist brede aanwezigheid uit de wijk. De betrokkenheid zou niet beperkt moeten blijven tot een klein clubje dat niet de hele wijk vertegenwoordigt. Ook is behoefte aan een meer compleet plaatje van wie waarbij betrokken is én aan meer verbindingen tussen bewoners en hun initiatieven. Dat vraagt volgens hen om coördineren van ideeën en een overzicht van initiatieven en de bewoners die daarbij betrokken zijn. Met daarbij een actielijst 'zodat we niet allemaal hetzelfde doen en krachten kunnen bundelen'. En terugkoppeling van zaken die lopen. Kan hiervoor niet iemand aangesteld worden? De community builders voelden dat deze open vraag impliciet aan hen gericht was. Zelf hebben ze ook behoefte aan beter zicht op al aanwezige gemeenschappen en waarmee deze zich bezighouden. Oftewel: beter beeld op 'de krachtenkaart' van de wijk.

Maar: als alles gaat lopen in een buurt, krijg je dat totaaloverzicht nooit. Dan heb je als community builder geen zicht meer op wat zich allemaal afspeelt tussen bewoners. Het gaat zijn eigen gang en kent een eigen dynamiek. Het wordt een lopend vuurtje. Zo werkt het leven en zo werkt ABCD. De inhoud is van de mensen zelf. Je kan als professional langszij komen vanuit de contacten die je hebt, maar bewoners hebben ook contacten,

en dat zijn er veel meer. Er zitten bijna altijd verrassingen tussen, ook voor bewoners zelf: 'dat had ik nou nooit achter hem of haar gezocht'. Dat houdt het verband in de buurt levendig. En je blijft aangehaakt, omdat je dingen hoort die mogelijk aanleiding zijn voor nieuwe verbindingen.

De volgende stap

Een community builder heeft een bijzondere rol. Zoals een van de community builders het verwoordt: 'het is eerder zo dat iets tot je komt, dan kan je verbindingen gaan leggen. Het begint altijd bij: wat doen mensen zelf, wat kunnen ze zelf. Je ondersteunt bij het leggen van contacten en bij waar zij zelf hulp bij vragen.' Dan ligt de regie bij hen. Dit kan inhouden: present en beschikbaar zijn en ontmoetingen (soms ook praktisch) mogelijk maken. Zo min mogelijk

QUOTE

"Draag je bij aan wat belangrijk is voor bewoners? Zijn zij de dragende actor van de ontwikkeling?"

overnemen, aanvoelen wat per groep nodig is en gaan waar de energie is (die niet altijd positief hoeft te zijn, klagen is ook energie). Faciliteren. Dienen en niet leiden. Ruimte maken. Dat klinkt best logisch en vanzelfsprekend. Maar het vraagt voortdurend reflectie op wat dit in een specifieke situatie inhoudt. Scherpste op welke aanwezigheid en actie nodig is. Bewustzijn op je rol en de uitgangspunten van waaruit je werkt. Om als community builder aanvullend aan de gemeenschap te werken en een bijdrage te leveren aan gemeenschapsontwikkeling.

ABCD IS EEN LEVENSLANGE OEFENING

Het laat zien dat ABCD geen methode is die je volgens een vaststaand stappenplan, met succesgarantie, kunt toepassen. Het is een levenslange oefening, een werktraditie die inspireert om het eigen handelen voortdurend te bevragen: draag je bij aan wat belangrijk is voor bewoners? Zijn zij de dragende actor van de ontwikkeling? Zijn zij in the lead of betrek je ze bij jouw plannen? Met andere woorden: bedenk jij zelf de vragen en oplossingen voor bewoners? Of breng je mensen bij elkaar zodat ze zelf bepalen wat er gebeurt en daarmee aan de slag gaan? In het laatste geval versterk je gemeenschapskracht, in het eerste wordt de buurt afhankelijk van 'experts' die het beter weten. De uitweg uit bovenstaande dilemma's is voortdurende scherpste op je rol. Agendaloos werken, 'los van inhoud', gericht op relaties en het mogelijk maken van ontmoeting.

INFO

MEER WETEN
OVER DIT TRAJECT?
KLIK [HIER](#)

